

Канівець Н. С., кандидат ветеринарних наук

Полтавська державна аграрна академія

ПОШИРЕННЯ ВИРАЗКОВОГО ГЛОСИТУ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В ОКРЕМИХ ГОСПОДАРСТВАХ ПОЛТАВСЬКОГО РАЙОНУ

Рецензент – кандидат ветеринарних наук Н. І. Дмитренко

За результатами проведених досліджень в окремих господарствах Полтавського району Полтавської області встановлено, що поширення виразкового глоситу серед великої рогатої худоби коливається від 0 до 57,9 % у корів та від 0 до 57,2 % – телят, що вказує на те, що корови хворіють частіше за телят. Отримані дані та аналіз літературних джерел свідчать про значне поширення виразкового глоситу у великої рогатої худоби як в Україні, так і за її межами.

Ключові слова: тварини, велика рогата худоба, корови, телята, виразковий глосит, поширення.

Постановка проблеми. Виразка язика (*ulcus linguae*) – це порушення цілісності слизової оболонки і прилеглих до неї тканин в результаті їх некрозу з наступним відторгненням, що повільно загоюється внаслідок лізису клітинних елементів та розвитку патологічних грануляцій [1, 2, 4–6]. За даними літературних джерел [9–12] виразковий глосит у великої рогатої худоби є значно поширеним у різних країнах, тому вивчення цієї патології залишається актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. У попередніх публікаціях нами було наведено поширення виразкового глоситу у великої рогатої худоби в різних районах Полтавської, Харківської, Сумської областей [3, 7, 8], за даними м'ясопереробних підприємств. Водночас проаналізовано літературні джерела і встановлено, що дослідження щодо поширення досліджуваної нами патології на теперішній час на території України не проводилися, тому було доцільно вирішити це завдання.

Мета досліджень – вивчення поширення виразкового глоситу язика у великої рогатої худоби в окремих господарствах Полтавської області.

Для її досягнення одним із завдань було: проаналізувати результати диспансеризації корів і телят, встановити кількість хворих тварин та частку патології у стаді.

Матеріали і методи досліджень. Вивчення поширення патології проводили, аналізуючи результати диспансеризації тварин в окремих гос-

подарствах Полтавського району Полтавської області в період 2009–2010 років.

Роботу проводили на базі чотирьох аграрних господарств різних форм власності Полтавської області: ДП ДГ «Степне» Полтавського інституту свинарства і АПВ НААН; СТОВ СС «Тростянець»; ДП СП «Ювілейне»; ТОВ «Дукла».

Визначали загальну кількість тварин із кожного господарства, хворих на виразковий глосит та їх частку у стаді.

Дослідження виконані відповідно до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (2007), з дотриманням концепції 3R згідно з загальними принципами експериментів на тваринах, які ухвалені на Першому національному конгресі з біоетики (Київ, 2001) та узгоджені з положеннями Європейської конвенції про захист хребетних тварин, яких використовують для експериментів та інших наукових цілей (Страсбург, 1985). Об'єктом дослідження була велика рогата худоба (корови, телята 4–6- і молодняк 6–9-місячного віку) української чорнорябої породи. Досліджено 1160 корів, з яких 305 (26,3 %) хворі на виразковий глосит, та 567 телят, з яких 79 – хворі (13,9 %).

Результати досліджень наведені в таблиці.

Аналізуючи отримані дані, можна зазначити, що виразковий глосит у великої рогатої худоби в окремих господарствах Полтавського району мав поширення від 0 до 57,9 %.

У агроформуванні ДП ДГ «Степне» серед дослідженого поголів'я ураження язика виявлено не було, що, на нашу думку, пов'язане з повноцінною годівлею та утриманням тварин. Натомість, у СТОВ «Спілка селян “Тростянець”» виразковий глосит реєстрували у 59 корів та 16 телят шестимісячного віку, що становило 25,5 і 26,2 % відповідно.

Поширеною патологією язика була і в господарстві ДП СП «Ювілейне», де серед 250 корів дійного гурта та 171 молодняка старше шестимісячного віку було виявлено відповідно 33,6 і 27,5 % хворих тварин.

Поширення виразкового глоситу великої рогатої худоби в господарствах Полтавської області

Господарство	Обстежено корів, гол.	Виявлено корів з виразковим глоси- том, гол.	Хворих корів, у відсотках	Обстежено телят, гол.	Виявлено телят з виразковим глоси- том, гол.	Хворих телят, у відсотках
ДП ДГ «Степне»	400	–	–	307	–	–
СТОВ СС «Тростянець»	231	59	25,5	61	16	26,2
ДП СП «Ювілейне»	250	84	33,6	171	47	27,5
ТОВ «Дукла»	280	162	57,9	28	16	57,2
Усього	1161	305	26,3	567	79	13,9

У ТОВ «Дукла» клінічно обстежено 280 корів та 28 голів молодняка, серед яких у 162 корів (57,9 %) та 16 телят (57,2 %) діагностовано виразку язика, що відповідало найбільшому відсотку ураження поголів'я серед господарств, у яких проводились дослідження. Таким чином, результати обстеження свідчать про те, що виразковий глосит реєструється у 0–57,2 % телят та 0–57,9 % корів, у середньому у 13,9 і 26,3 %. Отже, корови хворіють частіше за те-

лят. Можливо, така тенденція пов'язана з порушенням умов годівлі та утримання тварин. Це, безперечно, спонукає нас до пошуку чинників, які сприяють проявам цієї патології.

Висновок. За результатами проведених досліджень в окремих господарствах Полтавського району Полтавської області встановлено, що поширення виразкового глоситу серед корів коливається від 0 до 57,9 % у корів, та від 0 до 57,2 % – у телят.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Заболевание слизистой оболочки полости рта : учеб. пособ. / [Данилевский Н. Ф., Леонтьев В. К., Несин А. Ф., Рахний Ж. И.]. – М. : ОАО «Стоматология», 2001. – 272 с.

2. Заболевания слизистой оболочки полости рта и губ : [под ред. проф. Е. В. Боровского, проф. А. Л. Машкиллейсона]. – М. : Медицина, 1984. – 400 с.

3. *Канівець Н. С.* Поширення виразки язика у великої рогатої худоби у господарствах центрального регіону України / Н. С. Канівець // Вісник ПДАА. – Полтава : РВВ ПДАА. – 2014. – №4. – С. 123–125.

4. *Платонов Е. Е.* Заболевания языка и их терапия / Е. Е. Платонов. – М., 1937. – 83 с.

5. *Рабинович И. М.* Заболевания слизистой оболочки полости рта / И. М. Рабинович, Г. В. Банченко // Стоматология для всех. – М., 1998. – №3 (4). – С. 16–19.

6. Спеціальна ветеринарна хірургія : підруч. / [Панько І. С., Власенко В. М., Гамота А. А. та ін.] ; за ред. І. С. Панька. – Біла Церква : Білоцерків. держ. аграр. ун-т, 2003. – С. 39–40.

7. *Ульянко Н. С.* Поширення виразкової хвороби язика великої рогатої худоби у віковому

аспекті в господарствах Полтавського району Полтавської області / Н. С. Ульянко // Підсумки наук.-дослід. роботи технологічних ф-тів за 2009 рік : наук.-практ. конф. проф.-виклад. складу ; мат. конф. – Полтава, 2010. – С. 99–100.

8. *Ульянко Н. С.* До питання патогенезу виразкової хвороби язика у великої рогатої худоби / Н. С. Ульянко // Вісник ПДАА. – Полтава : РВВ ПДАА. – 2010. – №2. – С. 195–196.

9. Enzootic ulcer in the back of the tongue in cattle after ingestion of hay containing flower clusters of yellow bristle-grass / [Fava E., Rossi F., Speranzini G. et al.] // Dtsch. Tierarztl. Wochenschr. – 2000. – №107 (9). – P. 351–354.

10. *Gill D. R.* Tongue Lesions: incidence and effects on performance of feedlot cattle / D. R. Gill, R. G. Panciera, R. A. Smith // Animal Science Research Report. – 1996. – P. 207–210.

11. Isolation of viral agents from cattle with chronic ulcerative glossitis / [Flammini C. F., Cavirani S., Allergi G., Zanichelli L.] // Atti Soc. Ital. Buiatria. – 1985. – №17. – P. 597–607.

12. *Jones T. S.* Veterinary pathology / T. S. Jones, R. D. Hunt, N. W. King. – [6-th, end.]. – Pennsylvania : William and Wilkins, 1997. – P. 1043–1046.